

Έδρα JEAN MONNET
Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ
και Έλεγχος

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Διακυβέρνηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
στην περίοδο της Πανδημίας Covid – 19
με έμφαση στα Οικονομικά της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Θεοφάνης Παπαστάθης

Έδρα Jean Monnet “Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ & Έλεγχος”
Κάτοχος Έδρας: Δημήτριος Σκιαδάς, Καθηγητής Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης
Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Θεσσαλονίκη, 2020

Το παρόν κείμενο αποτελεί πακέτο σημειώσεων για τους φοιτητές του τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και όποιου άλλου ενδιαφερόμενου. Είναι προϊόν βιβλιογραφικής έρευνας του κ. **Θεοφάνη Παπαστάθη**, σε συνεργασία με την Έδρα Jean Monnet «Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της Ε.Ε. και Έλεγχος».

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
1. Θεσμικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα Δημόσιας Υγείας.....	4
1.1 EU Decision on Serious Cross – border Threats to Health.....	4
1.2 European Center for Disease Prevention and Control (ECDC)	6
2. Μηχανισμοί Διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στην Πανδημία.....	7
2.1 Έρευνα.....	9
2.2. EU Civil Protection Mechanism.....	10
2.3. SURE program	12
2.4. Coronavirus Global Response.....	13
2.5. Team Europe	14
2.6. EU Humanitarian Air Bridge	16
2.7. EU Eastern Partnership Solidarity Program.....	17
2.8. EU support Western Balkan.....	18
2.9. EU Regional Trust Fund in Response to Syrian Crisis.....	19
2.10. Στρατηγική Εμβολίων.....	19
2.11. Next Generation EU	21
Αντί Επιλόγου.....	24
Προτεινόμενη Βιβλιογραφία	25

Εισαγωγή

Η πρωτόγνωρη νόσος του Κορονοϊού (Covid-19) και η διάδοση της διεθνώς προκάλεσε μία άνευ προηγουμένου κατάσταση έκτακτης ανάγκης για τη δημόσια υγεία. Η έλλειψη δεδομένων και εμβολίου ανάγκασε τις χώρες να προβούν σε έκτακτα μέτρα για την προστασία της υγείας της κοινωνίας. Η ταχεία εξάπλωσή της νόσου όχι μόνο επηρέασε τις ζωές εκατοντάδων εκατομμυρίων οικογενειών, αλλά έχει επίσης διαταράξει τον ρυθμό της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, με αποτέλεσμα αμέτρητες οικονομικές και κοινωνικές απώλειες¹. Το κόστος που μετράται στις χαμένες ανθρώπινες ζωές, την οικονομική δραστηριότητα και το κοινωνικό κεφάλαιο είναι τεράστιο². Μία τέτοια πρωτόγνωρη κατάσταση – πανδημία για το ανθρώπινο είδος³, τα τελευταία 100 χρόνια (από την ισπανική γρίπη), δημιουργεί μία περίοδο κρίσης για τις κυβερνήσεις και τους οργανισμούς. Η πανδημία δοκιμάζει λοιπόν τη διακυβέρνηση και τους δημοκρατικούς θεσμούς σε όλο τον κόσμο⁴ έτσι και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στα κράτη μέλη της. Ποιες όμως είναι οι πολιτικές και οι στρατηγικές που εφάρμοσε η Ευρωπαϊκή Ένωση για τη διακυβέρνησή της στην Πανδημία Covid-19; Τα συστήματα δημόσιας υγείας, παράλληλα με τις κρατικές γραφειοκρατίες και τα δημόσια οικονομικά, δοκιμάζουν τα όριά τους από την πανδημία Covid-19. Πλέον βιώνοντας το δύσκολο δεύτερο κύμα για τα μέλη της Ένωσης, είναι σκόπιμη μία περιγραφή των πεπραγμένων της Ένωσης που διαμορφώνουν τη διακυβέρνηση της απέναντι στην Πανδημία.

¹ International Monetary Fund (IMF), (2020). 'World Economic Outlook: Chapter 1: The Great Lockdown'. Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>, Accessed, 28 May 2020

² World Health Organization (WHO), (2020). WHO coronavirus disease (COVID-19) Pandemic. *World Health Organization, Geneva, Switzerland*. Available at: <https://covid19.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>. Accessed, 6 May 2020.

³ Kickbusch, I., Leung, G. M., Bhutta, Z. A., Matsoso, M. P., Ihekweazu, C., & Abbasi, K. (2020). Covid-19: how a virus is turning the world upside down. *BMJ (Clinical research ed.)*, 369. Available at: <https://doi.org/10.1136/bmj.m1336>

⁴ Waismel-Manor, I., Bar-Siman-Tov, I., Rozenberg, O., Levanon, A., Benoît, C., & Ifergane, G. (2020). *Covid-19 and Legislative Activity: A Cross-National Study*. Available at SSRN 3641824.

1. Θεσμικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα Δημόσιας Υγείας

Για να μπορέσει να παρουσιαστεί η διακυβέρνηση (υπό την έννοια της διαμόρφωσης και της άσκησης δημόσιας πολιτικής) για την πανδημία, ένα καθαρά ζήτημα δημόσιας υγείας, από την Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει πρώτα να ελέγξουμε τις αρμοδιότητες που έχει η ΕΕ για τα θέματα δημόσιας υγείας καθώς και τους θεσμικούς μηχανισμούς αντιμετώπισης υγειονομικών απειλών. Στη Συνθήκη της Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), εκφράζεται με σαφήνεια (βλ. άρθρο 5 παρ. 2 εδάφιο ιβ') ότι η ΕΕ έχει κοινή αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη στις κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας, όπως αυτές ορίζονται στη Συνθήκη. Το *άρθρο 168* ΣΛΕΕ προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι, κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, πρέπει να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου. Το εν λόγω άρθρο προβλέπει περαιτέρω ότι η δράση της Ένωσης πρέπει να συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές και να καλύπτει την παρακολούθηση, την έγκαιρη προειδοποίηση και την καταπολέμηση των σοβαρών διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας και ότι τα κράτη μέλη πρέπει να συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνεργασία με την Επιτροπή, τις πολιτικές και τα προγράμματά τους στους τομείς που καλύπτονται από ενωσιακές δράσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας. Επιπλέον, αποσαφηνίζεται ότι η ευθύνη οργάνωσης των συστημάτων υγείας παραμένει αρμοδιότητα των κρατών μελών.

1.1 EU Decision on Serious Cross – border Threats to Health

Οι μηχανισμοί Διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι σε απειλές κατά της δημόσιας υγείας, όπως η πανδημία Covid-19 σήμερα αλλά και άλλες πανδημίες (Εμπολα, H1N1 κτλ.), έχουν ως νομική βάση την Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (αριθ. 1082/2013/ΕΕ) σχετικά με τις *διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας* (EU Decision on Serious Cross – border Threats to Health), στο πλαίσιο της οποίας διαμορφώθηκε η βάση στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα θεσπίζεται: α) το **Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Αντίδρασης** (Early Warning and Response System – EWRS) με το *άρθρο 8*, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στις αρχές που είναι αρμόδιες σε εθνικό επίπεδο να είναι σε διαρκή επικοινωνία για την προειδοποίηση, την εκτίμηση των κινδύνων για τη δημόσια υγεία και τον καθορισμό των μέτρων που μπορεί να

απαιτούνται για την προστασία της δημόσιας υγείας, και β) η **Επιτροπή Υγειονομικής Ασφάλειας** (Health Security Committee – HSC) με το *άρθρο 17*.

Στην Επιτροπή Υγειονομικής Ασφάλειας μετέχουν όλα τα κράτη – μέλη με ένα ορισμένο εκπρόσωπο (και έναν αναπληρωματικό, *άρθρο 15 1γ*).

Τα καθήκοντα της Επιτροπής Υγειονομικής Ασφάλειας ορίζονται ως εξής:

α) υποστηρίζει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής,

β) συντονίζει σε συνεννόηση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον σχεδιασμό ετοιμότητας και αντίδρασης των κρατών μελών {όπως ορίζεται στο *άρθρο 4*},

γ) συντονίζει σε συνεννόηση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την επικοινωνία σε καταστάσεις κινδύνου και κρίσης και τις αντιδράσεις των κρατών μελών σε σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας {όπως ορίζεται στο *άρθρο 11*}.

Ειδική προσοχή αξίζει να δοθεί στο *άρθρο 3* όπου δίνονται οι κοινοί ορισμοί, έτσι ώστε όλοι η Ευρωπαϊκή Επιστημονική κοινότητα, σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, να δίνει και να διαχειρίζεται στοιχεία και δεδομένα με βάση ένα κοινό (αποδεκτό – κατανοητό) λεξιλόγιο. Τέλος, με το *άρθρο 5* θεσμοθετείται η **Κοινή Προμήθεια Ιατρικών αντιμέτρων** (Joint Procurement Agreement), για κοινή προμήθεια και αποθήκευση υγειονομικού εξοπλισμού, και διαμοιρασμό στα κράτη μέλη, έπειτα από αίτημά τους. Η συμφωνία προβλέπει έναν εθελοντικό μηχανισμό που επιτρέπει στις συμμετέχουσες χώρες της ΕΕ και στα θεσμικά όργανα της ΕΕ να αγοράζουν από κοινού ιατρικά αντίμετρα για διάφορες κατηγορίες διασυννοριακών απειλών για την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εμβολίων, αντιϊκών και άλλων θεραπειών. Καθορίζει κοινούς κανόνες για την πρακτική οργάνωση κοινών διαδικασιών προμηθειών. Ο στόχος του μηχανισμού είναι να βελτιώσει την ετοιμότητα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μετριάσουν τις σοβαρές διασυννοριακές απειλές για την υγεία, να εξασφαλίσει πιο δίκαιη πρόσβαση σε συγκεκριμένα ιατρικά αντίμετρα και βελτιωμένη ασφάλεια του εφοδιασμού, μαζί με πιο ισορροπημένες τιμές για τις συμμετέχουσες χώρες. Μια κοινή διαδικασία προμηθειών μπορεί να ξεκινήσει εάν τουλάχιστον 4 κράτη μέλη συν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ψηφίσουν υπέρ και συμμετέχουν στη διαδικασία προμηθειών. Το μηχανισμό έχουν υπογράψει 37 χώρες και αυτός καλύπτει σήμερα περίπου 537 εκατομμύρια ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένου του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊού Οικονομικού Χώρου, το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και

σχεδόν όλες τις υποψήφιες χώρες για ένταξη, όπως Σερβία – Αλβανία – Μαυροβούνιο αλλά και πιθανές υποψήφιες όπως η Βοσνία – Ερζεγοβίνη.

1.2 European Center for Disease Prevention and Control (ECDC)

Με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου υπ. αριθ. 851/2004 (21/04/2004) θεσμοθετείται το **Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων** (European Center for Disease Prevention and Control – ECDC) για ενίσχυση της ικανότητας ανταπόκρισης της Ευρώπης απέναντι σε υγειονομικούς κινδύνους και παροχή τεχνικής υποστήριξης στα κράτη μέλη. Το ECDC είναι υπεύθυνο για την επιτήρηση, την ανίχνευση και την εκτίμηση κινδύνου των απειλών, την επιδημιολογική παρακολούθηση. Επιπλέον, είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία του μηχανισμού «Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Αντίδρασης» (Early Warning and Response System – EWRS).

Κατά τη διάρκεια της Πανδημίας Covid-19 υπό τη διεύθυνση λειτουργίας του ECDC λειτουργεί το **Σύστημα Πληροφοριών για την Πανδημία** (Epidemic Intelligence Information System – EPIS) και το **Ευρωπαϊκό Σύστημα Επιτήρησης** (European Surveillance System – TESSy).

Θα πρέπει να επισημανθεί για ακόμη μία φορά ότι το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παραμένει αρκετά περιορισμένο, λόγω της υποχρέωσης σεβασμού των αρμοδιοτήτων των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Anderson, et.all, 2020). Το ECDC σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει συστάσεις σχετικά με: α) τα κριτήρια ασθενών με Covid-19, β) την κοινωνική απόσταση και γ) των εντοπισμό επαφών και κρουσμάτων.

Οι δημοσιευμένες συστάσεις, αποτελούν μη δεσμευτικές για τα κράτη – μέλη στρατηγικές και αφορούν: α) τον τρόπο δειγματοληψίας έλεγχου για εύρεση πιθανών κρουσμάτων, β) τον εντοπισμό επαφών επιβεβαιωμένων κρουσμάτων, και γ) προτάσεις μέτρων κοινωνικής απόστασης.

2. Μηχανισμοί Διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στην Πανδημία

Στην προηγούμενη ενότητα έγινε αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση κινδύνων που απειλούν τη δημόσια υγεία. Σε αυτή την ενότητα θα παρουσιαστούν οι θεσμικοί μηχανισμοί της Διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στην πανδημία Covid-19 που είτε δημιουργήθηκαν είτε αναπτύχθηκαν περαιτέρω. Παρουσιάζονται οι οικονομικές ενέργειες της Ένωσης για την αντιμετώπιση της πανδημίας και οι στρατηγικές εμβολίων. Τέλος, δίνεται ιδιαίτερη σημασία από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση στο μέλλον και στην ανάκαμψη των κρατών – μελών από την πανδημία μέσω του νέου μηχανισμού Next Generation EU τον οποίο και αναλύουμε.

Στις αρχές του 2020 και συγκεκριμένα στις 9 Ιανουαρίου 2020 ο Διευθυντής Υγείας και Ασφάλειας σημαίνει έκτακτη ειδοποίηση στο Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Αντίδρασης (EWRS). Στη συνέχεια η Επιτροπή Υγειονομικής Ασφάλειας (HSC) έκανε έξι (6) συνεδριάσεις το διάστημα 17 Ιανουαρίου 2020 με 06 Φεβρουάριου 2020. Τα καίρια σημεία βρίσκονται στη **2^η συνεδρίαση** (22/01/2020), όπου ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να ενημερώσουν γραπτώς για τις διαθέσιμες ικανότητες κλινικής διαχείρισης και τα ειδικά νοσοκομεία (εγκαταστάσεις απομόνωσης, Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, Μονάδες Αυξημένης Φροντίδας κλπ.) και στη **4^η συνεδρίαση** (31/01/2020), όπου α) παρουσιάζεται η ερευνητική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με χρηματοδότηση 10 εκ. € για εμβόλια (από το Horizon 2020) και β) ανακοινώνεται το δίκτυο κοινοπραξίας PREPARE (χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση) για μεγάλου εύρους κλινικές μελέτες μολυσματικών ασθενειών, συνεργασία με τα κράτη – μέλη για τα πρωτόκολλα κλινικής θεραπείας και διασύνδεση των νοσοκομείων αναφοράς με το δίκτυο.

Πέρα από τους υπάρχοντες μηχανισμούς (02/03) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει ομάδα εργασίας για την αντιμετώπιση του Covid-19 (**Corona Response Team**) η οποία αποτελείται από πέντε (5) Επιτρόπους: 1) Janez Lenarcic, Διαχείριση Κρίσεων, 2) Stella Kyriakides, Θέματα Υγείας, 3) Ylva Johansson, Συνοριακά Ζητήματα, 4) Adina Valean, Κινητικότητα και 5) Paolo Gentiloni, Μακροοικονομικά Ζητήματα.

Οι κύριοι πυλώνες εργασίες είναι:

- 1^{ος} Υγειονομικό Πεδίο: Πρόληψη – Προμήθειες
- 2^{ος} Κινητικότητα: Τουρισμός – Μεταφορές – Μετακίνηση
- 3^{ος} Οικονομία: Επιχειρηματικό Περιβάλλον – Μακροοικονομική Προοπτική

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό την επανεκκίνηση των μετακινήσεων και τον ασφαλή τουρισμό θέτει σε εφαρμογή την πλατφόρμα **Re – open EU** (15/06/2020). Εξασφαλίζεται η πρόσβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (28/07/2020) στο **Remdesivir** για τη θεραπεία του COVID-19.

Στις 10 Μάρτιου 2020, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ορίζει την στρατηγική προσέγγιση, τις προτεραιότητες και τις πολιτικές του απέναντι στη πανδημία Covid-19.

Βασικές προτεραιότητες αποτελούν:

- Περιορισμός της εξάπλωσης του υιού
- Πρόνοια για ιατρικό εξοπλισμό
- Προώθηση της έρευνας
- Αντιμετώπιση κοινωνικοοικονομικών συνεπειών

Το πολιτικό πρόσταγμα του Ευρ. Συμβουλίου αφορούσε την ενίσχυση αλληλεγγύης, τη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει την Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την αντιμετώπιση της πανδημίας με επενδύσεις (Corona Response Investment Initiative), μέσω κινητοποιήσεις διαθέσιμων ταμειακών αποθεματικών, 37 δισ. € και αφορούν:

- Σύστημα Υγείας
- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (SMES)
- Αγορά Εργασίας
- Ευάλωτα μέρη της Οικονομίας

Η συμβολή διαθέσιμης ρευστότητας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο αποτυπώνεται στα 8 δισ. €.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκλειδώνει 1 δισ. € (06/04/2020) από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (European Fund for Strategic Investments – EFSI) που θα χρησιμεύσει ως εγγύηση για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (European Investment Fund – EIF), μέρος του Ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Αυτό θα επιτρέψει στο EIF να εκδώσει ειδικές εγγυήσεις και να δώσει κίνητρα σε τράπεζες και άλλους δανειστές να παρέχουν ρευστότητα σε τουλάχιστον 100.000 ευρωπαϊκές SMEs που επλήγησαν από τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας, για εκτιμώμενη διαθέσιμη χρηματοδότηση ύψους 8 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθετεί το προσωρινό πλαίσιο European Fiscal Framework Flexibility (20/03/2020 έως 31/12/2020) για να επιτρέψει στα κράτη μέλη να προστατέψουν τους πολίτες τους και να απαντήσουν κοινωνικοοικονομικές συνέπειες από την πανδημία COVID-19. Επιπλέον εκδίδονται οδηγίες για τη διαχείριση των συνόρων (23/03/2020). Έως 30/04 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εγκρίνει 127 σχέδια αντιμετώπισης των χωρών που εντάσσονται στο προσωρινό πλαίσιο δημοσιονομικής ευελιξίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιουργεί (02/04/2020) το μηχανισμό υποστήριξης έκτακτης ανάγκης (**Emergency Support Instrument – ESI**) για χρηματοδότηση δράσεων άμεσων αναγκών για τα κράτη – μέλη της και το χρηματοδοτεί με 3 δισ. € από το διαθέσιμο ευρωπαϊκό προϋπολογισμό. Έως 08/05/2020 έχουν αγοραστεί 10 εκ. προστατευτικές μάσκες.

2.1 Έρευνα

Σε συνέχεια των 10 εκ. € που ανακοινώθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην 4^η συνεδρίαση του **HSC** (31/01), τη χρονική περίοδο 6–31 Μαρτίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει (02/03/2020) 48,5 εκ. € (από Horizon 2020) χρηματοδότηση 18 ερευνητικών προγραμμάτων με 140 ερευνητικές ομάδες να συμμετέχουν. Στις 12/05 υπάρχει αύξηση του πόσου στα 72 εκ. € και προστίθενται και 45 εκ. € από τη φαρμακευτική βιομηχανία του **Innovative Medicine Initiative** (εταιρική σχέση δημόσιου – ιδιωτικού τομέα της ΕΕ που χρηματοδοτεί έρευνα και καινοτομία στον τομέα της υγείας). Η συνολική επένδυση φτάνει τα 117 εκ. €. Δίνονται επιπλέον 122 εκ. € (19/05) από το Horizon 2020 για ερευνητικά προγράμματα για τον Covid–19. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα υποστηρίξει 23 νέα ερευνητικά έργα (11/08/2020) με 128 εκ. € στο πλαίσιο του προγράμματος Horizon 2020, το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (η χρηματοδότηση αποτελεί μέρος της δέσμευσης 1,4 δισ. € της Επιτροπής για την πρωτοβουλία **Coronavirus Global Response**). Στις 20/05/2020 βγαίνει το πρώτο γρήγορο διαγνωστικό test (HG

nCOV19). Τέλος εκδίδονται (15/04) κατευθύνσεις για τη Μεθοδολογία του δειγματοληπτικού ελέγχου για Covid-19 και 20/04 δημιουργείται ειδική πλατφόρμα διαμοιρασμού δεδομένων για τους ερευνητές.

2.2. EU Civil Protection Mechanism

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας (EU Civil Protection Mechanism – CPM), έχει σκοπό τη βελτίωση της πρόληψης, της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης καταστροφών. Όταν η κλίμακα έκτακτης ανάγκης κατακλύζει τις δυνατότητες απόκρισης μιας χώρας, η χώρα μπορεί να ζητήσει τη βοήθεια μέσω του Μηχανισμού. Στη συνέχεια το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Έκτακτης Ανάγκης (Emergency Response Coordination Center – ERCC) διοχετεύει τις προσφορές βοήθειας που διατίθενται από τα κράτη μέλη και τα συμμετέχοντα κράτη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαδραματίζει βασικό ρόλο στο συντονισμό της αντιμετώπισης καταστροφών στην Ευρώπη και πέραν αυτής, συμβάλλει τουλάχιστον στο 75% του κόστους μεταφοράς και / ή λειτουργίας των εγκαταστάσεων.

Η αναβάθμιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας δημιούργησε ένα νέο ευρωπαϊκό αποθεματικό πρόσθετων δυνατοτήτων (rescEU stockpile) που περιλαμβάνει αεροσκάφη πυρκαγιάς και ελικόπτερα, ικανότητες ιατρικής εκκένωσης και ιατρική ομάδα εκπαιδευμένη για τη δημιουργία ενός νοσοκομείου. Μέσω του ενισχυμένου μηχανισμού, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι καλύτερα προετοιμασμένη και θα ανταποκρίνεται σε όλους τους τύπους έκτακτης ανάγκης, όπως χημικές, βιολογικές, ακτινολογικές και πυρηνικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και μέσω κοινής αποθεματοποίησης φαρμάκων.

Ενεργοποιείται ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας (EU – CPM) στις 28/01/2020 μετά από αίτημα της Γαλλίας για επαναπατρισμό πολιτών της ΕΕ (250 Γάλλοι, 100 άλλων εθνικοτήτων) από την Wuhan, China. Έως 17 Απριλίου ο αριθμός των επαναπατρισθέντων Ευρωπαίων πολιτών έχει φτάσει στις 500.000 .

Το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Έκτακτης Ανάγκης (ERCC) αποστέλλει στη Κίνα 30 τόνους υγειονομικού υλικού στη Κίνα, όπως προστατευτικές μάσκες (1–23/02) συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει (24/02) ένα νέο πακέτο βοήθειας (New EU aid package) ύψους 232 εκ. €, για υποστήριξη στα κράτη – μέλη και για ενίσχυση στις διεθνείς προσπάθειες για επιβράδυνση της διάδοσης του COVID-19. Αναλυτικά: α) 114 εκ. € στο Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, β) 15 εκ. € στην Αφρική, γ) 100 εκ. € για άμεση ανάγκη έρευνας σε διάγνωση, θεραπεία και πρόληψη και δ) 3 εκ. € στον **EU – CPM** για επαναπατρισμό Ευρωπαίων πολιτών.

Ενεργοποιείται (28/02) ο μηχανισμός Κοινή Προμήθεια Ιατρικών αντιμέτρων (**JPA**) για προμήθεια ιατρικού εξοπλισμού από κοινού για τα κράτη μέλη. Επειδή η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μεγάλο αγοραστή, οι προμηθευτές θα κινηθούν τάχιστα και θα παρέχουν το μέγιστο δυνατό εξοπλισμό στην καλύτερη τιμή. Να σημειωθεί εδώ ότι η δράση ολοκληρώθηκε έως 24/03. Ενεργοποιείται ο μηχανισμός rescEU stockpile (19/03) για υγειονομικό – ιατρικό εξοπλισμό με 90% – 10% χρηματοδότηση 50 εκ. € (Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Κράτη –Μέλη).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάνει διαθέσιμα 75 εκ. € (27/03) από το προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο μηχανισμό **EU – CPM** για επαναπατρισμό (10.000 ανθρώπων) και αύξηση του προϋπολογισμού του μηχανισμού rescEU stockpile. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχωράει σε ανακατεύθυνση πόρων ύψους 300 εκ. € (02/01) για το μηχανισμό **rescEU stockpile** από το Emergency Support Instrument.

Μέσω του μηχανισμού **EU – CPM**

- (07/04) ομάδα Υγειονομικών από Ρουμάνια – Νορβηγία πηγαίνουν σε Μιλάνο και Μπέργκαμο και η Αυστρία αποστέλλει 3000 λίτρα απολυμαντικού στην Ιταλία
- (21/04) η Σλοβακία αποστέλλει υγειονομικό υλικό στην Ιταλία και η Αυστρία στην Κροατία και στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Επιπρόσθετα, η Αυστρία αποστέλλει είδη πρώτης ανάγκης στη Σερβία για τους μετανάστες
- (07/08) 6 Ιταλοί ειδικοί μεταφέρονται στο Αζερμπαϊτζάν για παροχή βοήθειας και τεχνογνωσίας

Μέσω του μηχανισμού **rescEU stockpile**

- (02/05) διανέμονται προστατευτικές μάσκες σε Ιταλία, Ισπανία και Κροατία
- (08/05) διανέμονται 1,5 εκ. προστατευτικές μάσκες σε 17 χώρες Κράτη – Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ηνωμένο Βασίλειο για τη προστασία

των εργαζομένων στον υγειονομικό τομέα (αγορασμένα από το μηχανισμό Emergency Support Instrument)

- (18/06) διανέμονται 500.000 προστατευτικές μάσκες στη Βουλγαρία (κόστος αγοράς Βουλγαρία – κόστος μεταφοράς Ευρωπαϊκή Ένωση)
- (07/08) διανέμονται προστατευτικές μάσκες σε Κροατία – Μοντενέγκρο – Βόρεια Μακεδονία
- (22/10) διανέμονται 30 αναπνευστήρες στη Τσεχία

Μετά τη Γερμανία και τη Ρουμανία συμμετέχουν ως κράτη φιλοξενίας για τη συγκέντρωση και αποθήκευση ιατρικού εξοπλισμού **rescEU stockpile** (22/09) Δανία, Ελλάδα, Ουγγαρία και Σουηδία.

2.3. SURE program

Ανακοινώνεται το πρόγραμμα βοήθεια – στήριξης εργαζομένων και επιχειρήσεων (02/04) ύψους 100 δισ. € ως δάνειο στα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τους πλέον ευνοϊκούς όρους. Ο μηχανισμός αυτός έρχεται να υποστηρίξει το εισόδημα εργατών και εργαζομένων σε επιχειρήσεις με σκοπό τη διασφάλιση και διατήρηση των θέσεων εργασίας καθώς αποτελεί προαπαιτούμενο ότι οι επιχειρήσεις δεν θα απολύσουν προσωπικό. Στόχος είναι η παροχή των χρημάτων να ενισχύσουν την προσπάθεια σταθερότητας της οικονομίας ώστε να συνεχιστούν οι συναλλαγές και οι πληρωμές (ενοίκιο – λογαριασμοί – είδη πρώτης ανάγκης).

Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (24/08) προς έγκριση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι να διοχετεύουν μέσω του μηχανισμού **SURE** 81,159 δισ. € σε 15 κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλυτικά:

- Βέλγιο 7,8 δισ. €
- Βουλγαρία 511 εκ. €
- Τσεχία 2 δισ. €
- Ελλάδα 2,7 δισ. €
- Ισπανία 21,3 δισ. €
- Κροατία 1 δισ. €
- Ιταλία 27,4 δισ. €
- Κύπρος 479 εκ. €
- Λετονία 192 εκ. €

- Λιθουανία 602 εκ. €
- Μάλτα 244 εκ. €
- Πολωνία 11,2 δισ. €
- Ρουμανία 4 δισ. €
- Σλοβακία 631 εκ. €
- Σλοβενία 1,1 δισ. €

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (25/09/2020) εγκρίνει την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με μία αύξηση 6,001 δισ. € καθώς στις παραπάνω χώρες προστίθεται στο μηχανισμό η Πορτογαλία με 5,9 δισ. € και αυξάνονται οι πόροι κατά 1 εκ. για τη Λετονία (193 εκ. €) και κατά 100 εκ. για τη Ρουμανία (4,1 δισ. €) φτάνοντας το συνολικό πρόγραμμα στα 87,16 δισ. €.

Από το μηχανισμό **SURE** έχουν εκταμειωθεί 31 δισ. € έως 29/11:

- Ιταλία 10 δισ. € (27/10) + 6,5 δισ. € (17/11)
- Ισπανία 6 δισ. € (27/10) + 4 δισ. € (17/11)
- Πολωνία 1 δισ. € (27/10)
- Κροατία 510 εκ. € (17/11)
- Κύπρος 250 εκ. € (17/11)
- Ελλάδα 2 δισ. € (17/11)
- Λετονία 120 εκ. € (17/11)
- Λιθουανία 300 εκ. € (17/11)
- Μάλτα 120 εκ. € (17/11)
- Σλοβενία 200 εκ. € (17/11)

2.4. Coronavirus Global Response

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενώνει τις δυνάμεις της (24/04) με παγκόσμιους εταίρους για να ξεκινήσει μια δεσμευτική προσπάθεια αντιμετώπισης της πανδημίας σε διεθνές επίπεδο θέτοντας σε εφαρμογή από 04/05 το μηχανισμό Coronavirus Global Response. Στη δράση αυτή δίνονται: α) 4,9 δισ. € από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και β) 485 εκ. € δεσμεύτηκαν από τα κράτη – μέλη της ένωσης. Επιπρόσθετα το διάστημα 04 – 28/05 χρηματοδοτείται ο

μηχανισμός με 11.9 δισ. € από τους ίδιους φορείς. Στόχος του μηχανισμού είναι να αναπτύξει γρήγορη και δίκαιη πρόσβαση σε ασφαλή, ποιοτικά, αποτελεσματικά και οικονομικά προσιτούς διαγνωστικούς ελέγχους, θεραπείες και εμβόλια κατά του Covid – 19. Παρέχεται νέα χρηματοδότηση 6.5 δισ. € στο μηχανισμό (27/06).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει επιπλέον 105,5 εκ. € (14/05) σε χώρες της Αφρικής, καθώς η πανδημία κινδυνεύει να επιδεινώσει την δυσμενή ανθρωπιστική κατάσταση σε ολόκληρη την περιοχή όπου πολλοί εξακολουθούν να υποφέρουν από ένοπλες συγκρούσεις, εκτοπισμούς και επαναλαμβανόμενες ξηρασίες και πλημμύρες. Επιπλέον, μια μεγάλης κλίμακας προσβολή από ακρίδες απειλεί την επισιτιστική ασφάλεια και τη διαβίωση πολλών ευάλωτων ατόμων στην περιοχή. Συγκεκριμένα η ΕΕ παρέχει:

- 500.000 € στο Τζιμπουτί
- 15 εκ. € στη Κένυα
- 48 εκ. € στη Σομαλία
- 42 εκ. € Αιθιοπία

Επιπρόσθετη χρηματοοικονομική στήριξης στις παραπάνω χώρες (18/06) ύψους 60 εκ. €.

Ως μέρος της παγκόσμιας ανταπόκρισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ξέσπασμα του Covid – 19, μέσω του Ταμείου Επείγουσας Ανάπτυξης για την Αφρική (**Emergency Trust Fund for Africa – EUTF**) υιοθετεί ένα νέο πακέτο βοήθειας (02/07) για την προστασία των μεταναστών, τη σταθεροποίηση των τοπικών κοινοτήτων και την αντιμετώπιση του COVID-19 στη Βόρεια Αφρική. Αυτό το πακέτο περιλαμβάνει 80 εκ. € σε νέα κεφάλαια, καθώς και 30 εκ. € που ανακατανεμήθηκαν από διαθέσιμα κονδύλια δράσεων στο πλαίσιο του EUTF.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παράσχει ανθρωπιστική βοήθεια 24 εκ. € (14/07) για τους πιο ευάλωτους ανθρώπους στην Ουγκάντα το 2020, με ιδιαίτερη έμφαση στους πρόσφυγες και τις κοινότητες υποδοχής τους.

2.5. Team Europe

Ανακοινώνεται πακέτο ύψους 15,6 (08/04) δισ. € για την αντιμετώπιση της Πανδημίας σε Διεθνές επίπεδο:

- 502 εκ. € για άμεσες αντιμετώπιση αναγκών
- 2,8 δισ. € για έρευνα, υγεία και συστήματα ύδρευσης
- 12,28 δισ. € για κοινωνικοοικονομικές συνέπειες

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει να προσαρμόζει την απάντησή της στην εξελισσόμενη κατάσταση και να επικεντρώνεται στις πληγείσες χώρες που χρειάζονται υγειονομική υποστήριξη, όπως χώρες στην Αφρική, τα Δυτικά Βαλκάνια, τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, τμήματα της Ασίας και τον Ειρηνικό, τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική (08/04).

Παρέχεται χρηματοοικονομική στήριξη:

- (18/06) 54 εκ. € στη Δημοκρατία Κεντρικής Αφρικής
- (19/10) 25 εκ. € στην Γκάμπια
- (09/11) 26 εκ. € στην Μπουργκίνα Φάσο
- (09/11) 12 εκ. € στην Μαυριτανία
- (09/11) 38 εκ. € στη Νιγηρία
- (09/11) 16,92 εκ. € στο Τσαντ
- (20/11) 86.5 εκ. € στην Γκάνα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (22/04) υιοθετεί νέο εργαλείο μακροοικονομικής υποστήριξης (**Macro – Financial Assistance**) 3 δισ. € μέσω του μηχανισμού **Team Europe** για ισχυρή και στοχοθετημένη απόκριση για την υποστήριξη των προσπαθειών των χωρών εταίρων στην αντιμετώπιση της πανδημίας. Αναλυτικά:

- 180 εκ. € στην Αλβανία
- 250 εκ. € στην Βοσνία – Ερζεγοβίνη
- 150 εκ. € στη Γεωργία
- 200 εκ. € στην Ιορδανία
- 100 εκ. € στο Κόσσοβο
- 100 εκ. € στη Μολδαβία
- 60 εκ. € στο Μοντενέγκρο
- 160 εκ. € στη Βόρεια Μακεδονία
- 600 εκ. € στη Τυνησία
- 1.2 δισ. € στην Ουκρανία

Να σημειωθεί ότι τα παραπάνω πακέτα στήριξης είναι διαθέσιμα σε μορφή δανείων με ευνοϊκούς όρους για κάλυψη άμεσων – επειγόντων αναγκών.

2.6. EU Humanitarian Air Bridge

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε (08/05/2020) νέο μηχανισμό ανθρωπιστικής βοήθειας (**EU Humanitarian Air Bridge**) για τη μεταφορά ανθρωπιστικών εργαζομένων και προμηθειών έκτακτης ανάγκης για την αντίδραση απέναντι στο Covid-19 σε ορισμένες από τις πιο κρίσιμες περιοχές σε όλο τον κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί το 100% του κόστους μεταφοράς, ενώ οι εταίροι παραμένουν υπεύθυνοι για την προμήθεια ανθρωπιστικού υλικού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαθέτει επιπλέον 50 εκ. € για ανθρωπιστική βοήθεια για να ανταποκριθεί στη δραματική αύξηση των ανθρωπιστικών αναγκών που προκλήθηκε από την πανδημία παγκοσμίως σε τρίτες χώρες, όπως Κεντρική Αφρική – Υεμένη – Παλαιστίνη – Βενεζουέλα – Συρία.

Μέσω του EU Humanitarian Air Bridge, πραγματοποιούνται

- (07/06) τρεις πτήσεις προς τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, με τη μεταφορά ανθρωπιστικών εργαζομένων και βασικών προμηθειών για να βοηθήσουν τη χώρα να αντιμετωπίσει την πανδημία
- (18/06) δύο πτήσεις προς το Σουδάν, βοηθώντας τους ανθρωπιστικούς εργαζόμενους και τα απαραίτητα εφόδια να προσεγγίσει άτομα που έχουν ανάγκη και υποστηρίζει την αντίδραση της πανδημίας στη χώρα
- (29/07) μία πτήση προς το Νότιο Σουδάν για παροχή 41 τόνους προμηθειών

Συνολικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει πλέον συντονίσει και χρηματοδοτήσει την παράδοση περισσότερων από 1.100 τόνων ιατρικού εξοπλισμού (έως 29/07) σε κρίσιμες περιοχές στην Αφρική, την Ασία και την Αμερική, τη διενέργεια δύο πτήσεων από Ισπανία με τις οποίες καταφτάνουν στην Βενεζουέλα 82,5 τόνοι αναγκαίου ιατροφαρμακευτικού υλικού και σωστικού υλικού για ανθρωπιστική βοήθεια (22/08) και στο Περού 4 τόνοι ιατροφαρμακευτικού υλικού και σωστικού υλικού για ανθρωπιστική βοήθεια (11/09).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια ύψους 64,7 εκ. € σε χώρες της περιοχής της Νότιας Αφρικής (20/07) για να βοηθήσει τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη να αντιμετωπίσουν την πανδημία, ακραίες καιρικές συνθήκες, όπως η επίμονη ξηρασία στην περιοχή, και άλλες κρίσεις. Αναλυτικά:

- 3 εκ. € στην Αγκόλα
- 1,95 εκ. € στην Μποτσουάνα
- 500.000 € στις Comoros
- 2 εκ. € στη Ναμίμπια
- 2.4 εκ. € στην Eswatini
- 4,8 εκ. € στο Λεσόθο
- 7,3 εκ. € στη Μαδαγασκάρη
- 5 εκ. € στη Ζάμπια
- 7,1 εκ. € στο Μαλάουι
- 250.000 € στον Μαυρίκιο
- 14,6 εκ. € στη Μοζαμβίκη
- 14.2 εκ. € στη Ζιμπάμπουε

Εγκρίνεται χρηματοοικονομική βοήθεια ύψους 30,5 εκ. € (11/09) για υποστήριξη των ασθενέστερων χωρών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής.

2.7. EU Eastern Partnership Solidarity Program

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει επιπλέον υποστήριξη (30/03) στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης μέσω του μηχανισμού Eastern Partnership Solidarity Program με σκοπό να ολοκληρωθούν οι ενέργειες έως το καλοκαίρι. Αναλυτικά:

- 140 εκ. € για άμεσες ανάγκες σε: α) Αρμενία, β) Αζερμπαϊτζάν, γ) Λευκορωσία, δ) Γεωργία, ε) Μολδαβία, ζ) Ουκρανία
- Ανακατεύθυνση υφιστάμενων εργαλείων 700 εκ. € για υποστήριξη στον κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας
- 30 εκ. €, σε συνεργασία με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας για προμήθειες υλικού και διανομή στα συστήματα υγείας των έξι (6) χωρών και υποστήριξη εθνικών διοικήσεων υγείας – εκπαίδευση ιατρικού / εργαστηριακού προσωπικού

- 11,3 εκ. € για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, μέσω του υφιστάμενου περιφερειακού μηχανισμού Rapid Response Mechanism

Από το μηχανισμό **Team Europe**, για την αντιμετώπιση της Πανδημίας σε Διεθνές επίπεδο:

- σε συνεργασία με Διεθνή Οικονομικά Ινστιτούτα 100 εκ. € για μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SMES) και
- μέσω της πρωτοβουλίας EU4Business για διευκόλυνση, απλούστευση, επιτάχυνση και ενίσχυση υφιστάμενων πιστωτικών ορίων και επιχορηγήσεων αξίας 200 εκ. € σε τοπικό νόμισμα για SMES

Από το μηχανισμό European Fund for Sustainable Development 500 εκ. € για μακροοικονομική υποστήριξη σε Γεωργία, Μολδαβία και Ουκρανία.

2.8. EU support Western Balkan

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει επιπλέον υποστήριξη (30/03) στις χώρες Δυτικών Βαλκανίων. Αναλυτικά:

- 38 εκ. € άμεση βοήθεια σε: α) Αλβανία 4 εκ. €, β) Βόρεια Μακεδονία 4 εκ. €, γ) Κόσσοβο 5 εκ. €, δ) Σερβία 15 εκ. €, ε) Βοσνία – Ερζεγοβίνη 7 εκ. €, ζ) Μοντενέγκρο 3 εκ. €
- Ανακατεύθυνση υφιστάμενων εργαλείων αξίας 374 εκ. € για υποστήριξη στον κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας: α) Αλβανία 46,7 εκ. €, β) Βόρεια Μακεδονία 62 εκ. €, γ) Κόσσοβο 63 εκ. €, δ) Σερβία 78,4 εκ. €, ε) Βοσνία – Ερζεγοβίνη 73,5 εκ. €, ζ) Μοντενέγκρο 50 εκ. €

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (29/04) έπειτα από συνάντηση (τηλεδιάσκεψη) με τους Ηγέτες των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων ανακοινώνει επιπρόσθετη χρηματοοικονομική στήριξης ύψους 3,3 δισ. € Συγκεκριμένα:

- Ανακατανομές 38 εκ. € από το μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας για στήριξη στο τομέα της υγείας (εξοπλισμός ατομικής προστασίας)
- 389 εκ. € για κάλυψη αναγκών κοινωνικοοικονομικής ανάκαμψης
- 455 εκ. € πακέτο οικονομικής επανενεργοποίησης σε συνεργασία με διεθνή πιστωτικά ιδρύματα (International Financial Institutions)
- 750 εκ. € από το εργαλείο μακροοικονομικής υποστήριξης (**Macro – Financial Assistance**)

- 1,7 δισ. € από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Επιπρόσθετα η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει άμεση ανθρωπιστική βοήθεια σε ευάλωτους πρόσφυγες και μετανάστες ύψους 4,5 εκ. € και 8 εκ. € για την αντιμετώπιση των αναγκών σε δομές μεταναστών στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων.

2.9. EU Regional Trust Fund in Response to Syrian Crisis

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (31/03) μέσω του μηχανισμού για την αντιμετώπιση της Συριακής κρίσης παρέχει 240 εκ. € σε Ιράν, Ιορδανία και Λίβανο. Αναλυτικά:

- 168 εκ. € στο Λίβανο: 100 εκ. € για ενίσχυση των ευάλωτων και δημιουργία βιώσιμων δικτύων κοινωνικής ασφάλειας, 57,5 εκ. € για το εκπαιδευτικό του σύστημα με στόχευση στους ευάλωτους ντόπιους και Σύριους πρόσφυγες και 10,5 εκ. € για υποστήριξη ποιότητας – ανάπτυξης παιδικής προστασίας (αγοριών – κοριτσιών και γυναικών)
- 49,5 εκ. € στην Ιορδανία: 27,5 εκ. € για ένταξη – ισότητα – ποιότητα Εκπαίδευσης στις δομές προσφύγων και 22 εκ. € για τη βελτίωση του συστήματος υγείας
- 10 εκ. € στο Ιράν για βελτίωση ποιότητας ζωής των ευάλωτων ομάδων

Επιπρόσθετα (10/06) δίνονται 55 εκ. € σε Ιορδανία και Λίβανο για τους Σύριους πρόσφυγες.

2.10. Στρατηγική Εμβολίων

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει 80 εκ. € χρηματοοικονομική υποστήριξη στην CureVac (16/03). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων παρέχουν δάνειο ύψους 75 εκ. € χρηματοοικονομική υποστήριξη στην CureVac από το Horizon 2020 (06/07). Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων παρέχει στη BioNTech χρηματοδότηση 100 εκατομμυρίων ευρώ για την ανάπτυξη εμβολίων COVID-19 (11/06).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχωράει σε δέσμευση 300 εκ. € (για την περίοδο 2021 – 2025) στη συμμαχία για τα εμβόλια GAVI (04/06). Στόχος είναι η ανοσοποίηση 300 εκ. παιδιών και παράλληλα χρηματοδότηση για δημιουργία αποθεματικών εμβολίων

για το μέλλον (για μολυσματικές ασθένειες). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει (31/08) τη συμμετοχή στη COVAX για δίκαιη πρόσβαση σε προσιτά εμβόλια COVID-19 παντού. Στο πλαίσιο του **Team Europe**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει σήμερα επίσης μια συνεισφορά 400 εκ. € σε εγγυήσεις για τη στήριξη της COVAX και των στόχων της στο πλαίσιο της **Coronavirus Global Response**. Δίνονται επιπλέον 100 εκ. € (12/11) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη COVAX. Έτσι το σύνολο της συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης φτάνει τα 500 εκ. €.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (16/06) για τα εμβόλια βασίζεται σε δύο πυλώνες:

1. Εξασφάλιση της παραγωγής εμβολίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και επαρκής προμήθεια για τα κράτη μέλη της μέσω συμφωνιών και εκ των προτέρων αγορών με παραγωγούς εμβολίων μέσω του μέσου υποστήριξης έκτακτης ανάγκης (Emergency Support Instrument). Επιπρόσθετη χρηματοδότηση και άλλες μορφές υποστήριξης μπορούν να διατεθούν επιπλέον αυτών των συμφωνιών.
2. Προσαρμογή του κανονιστικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον επείγοντα χαρακτήρα και αξιοποίηση της υφιστάμενης κανονιστικής ευελιξίας για την επιτάχυνση της ανάπτυξης, της έγκρισης και της διαθεσιμότητας εμβολίων, διατηρώντας παράλληλα τα πρότυπα ποιότητας, ασφάλειας και αποτελεσματικότητας των εμβολίων.

Οι συμφωνίες και τα συμβόλαια της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα εμβόλια έχουν ως εξής:

- (31/07) με την Sanofi – GSK για 300 εκ. δόσεις εμβολίου για τα κράτη – μέλη της. Το συμβόλαιο υπογράφεται 18/09.
- (13/08) με την Johnson/Johnson για 200 εκ. δόσεις εμβολίου για λογαριασμό όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιπρόσθετη αγορά έως και 200 εκ. δόσεις εμβολίου. Το συμβόλαιο υπογράφεται 08/10.
- (14/08) με την AstraZeneca για 300 εκ. δόσεις εμβολίου για λογαριασμό όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιπρόσθετη αγορά έως και 100 εκ. δόσεις εμβολίου. Το συμβόλαιο υπογράφεται 08/08.

- (20/08) με την CureVac για 255 εκ. δόσεις εμβολίου για λογαριασμό όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιπρόσθετη αγορά έως και 180 εκ. δόσεις εμβολίου. Το συμβόλαιο υπογράφεται 17/11.
- (24/08) με την Moderna για 80 εκ. δόσεις εμβολίου για λογαριασμό όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιπρόσθετη αγορά έως και 80 εκ. δόσεις εμβολίου. Το συμβόλαιο υπογράφεται 25/11.
- (09/09) με την BioNTech – Pfizer για 200 εκ. δόσεις εμβολίου για λογαριασμό όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιπρόσθετη αγορά έως και 200 εκ. δόσεις εμβολίου. Το συμβόλαιο υπογράφεται 11/11.

Ο συνολικός αριθμός δόσεων εμβολίων που έχει σκοπό να λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι **1,335 δις.** δόσεις και επιπρόσθετη αγορά **760 εκ.** δόσεων.

2.11. Next Generation EU

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (27/05) υπέβαλε την πρότασή της για ένα σημαντικό σχέδιο ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Για να διασφαλιστεί ότι η ανάκαμψη θα είναι βιώσιμη, χωρίς αποκλεισμούς και δίκαιη για όλα τα κράτη μέλη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία ενός νέου μέσου ανάκαμψης, Next Generation EU, ενσωματωμένου σε έναν ισχυρό, σύγχρονο και ανανεωμένο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πανδημία έχει κλονίσει την Ευρώπη και τον κόσμο στον πυρήνα του, δοκιμάζοντας τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και πρόνοιας, τις κοινωνίες και τις οικονομίες και τον τρόπο ζωής και συνεργασίας. Προκειμένου να προστατευθούν οι ζωές και τα προς το ζην, να επιδιορθωθεί η ενιαία αγορά, καθώς και να οικοδομηθεί μια διαρκής και ευημερούσα ανάκαμψη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο μηχανισμός **Next Generation EU** ύψους 750 δις. €, όπως και στοχευμένες ενισχύσεις στον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό για την περίοδο 2021-2027 που θα αυξήσουν τη συνολική οικονομική δύναμη του προϋπολογισμού της σε 1,85 τρις. €.

Οι τρεις πυλώνες που θα επενδυθούν τα χρήματα του **Next Generation EU** είναι:

1. Υποστήριξη στα κράτη μέλη με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις:

- Μια νέα διευκόλυνση ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (**Recovery and Resilience Facility**) ύψους 560 δισ. € θα προσφέρει χρηματοδοτική στήριξη για επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις σε σχέση με τις πράσινες και ψηφιακές μεταβάσεις (προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και την ανθεκτικότητα των εθνικών οικονομιών. Το εργαλείο αυτό θα ενσωματωθεί στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Η κατανομή θα είναι επιχορηγήσεις έως 310 δισ. € και 250 δισ. € σε δάνεια.
 - Στο πλαίσιο της νέας πρωτοβουλίας **REACT – EU** 55 δισ. € από τα τρέχοντα προγράμματα της πολιτικής Συνοχής έως το 2022. Θα διατεθεί βάσει τη σοβαρότητας των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της κρίσης, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου ανεργίας των νέων και των σχετικών ευημερία των κρατών μελών.
 - Ενίσχυση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (**Just Transition Fund**) με ως 40 δισ. € για υποστήριξη στα κράτη μέλη στην επιτάχυνση της μετάβασης προς την ουδετερότητα του κλίματος.
 - Ενίσχυση 15 δισ. € για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (**European Agricultural Fund for Rural Development**) για τη στήριξη των αγροτικών περιοχών στην πραγματοποίηση των απαραίτητων διαρθρωτικών αλλαγών σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων σύμφωνα με τη νέα στρατηγική βιοποικιλότητας
2. Έναρξη της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κίνητρα ιδιωτικών επενδύσεων:
- Ένα νέο μέσο υποστήριξης φερεγγυότητας (**Solvency Support Instrument**) που θα κινητοποιήσει ιδιωτικούς πόρους για να υποστηρίξει επείγοντως βιώσιμες ευρωπαϊκές εταιρείες στους τομείς, που πλήττονται περισσότερο. Μπορεί να τεθεί σε λειτουργία από το 2020 και θα έχει προϋπολογισμό 31 δισ. €, με στόχο να ξεκλειδώσει 300 δισ. € σε υποστήριξη φερεγγυότητας για εταιρείες από όλους τους οικονομικούς τομείς και να τις προετοιμάσει για ένα καθαρότερο, ψηφιακό και ανθεκτικό μέλλον

- Αναβάθμιση του **InvestEU**, του επενδυτικού προγράμματος της Ευρώπης, σε επίπεδο 15,3 δισ. € για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων σε έργα σε ολόκληρη την Ένωση
3. Αντιμετώπιση των μαθημάτων της υγειονομικής κρίσης:
- Ένα νέο πρόγραμμα υγείας, **EU4Health**, για την ενίσχυση της ασφάλειας της υγείας και την προετοιμασία για μελλοντικές κρίσεις υγείας με προϋπολογισμό 9,4 δισ. €
 - Ενίσχυση ύψους 2 δισ. € για το μηχανισμό **rescEU**, ο οποίος θα επεκταθεί και θα ενισχυθεί για να εξοπλίσει την Ένωση για την προετοιμασία και την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων.
 - 94,4 δισ. € για το **Horizon Europe**, το οποίο θα ενισχυθεί για τη χρηματοδότηση ζωτικής έρευνας για την υγεία, την ανθεκτικότητα και τις πράσινες – ψηφιακές μεταβάσεις
 - Υποστήριξη των παγκόσμιων εταίρων της Ευρώπης μέσω 16,5 δισεκατομμυρίων ευρώ για εξωτερική δράση, συμπεριλαμβανομένης της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Να σημειωθεί ότι έως σήμερα (28/11) η έγκριση του Next Generation EU όπως και του προϋπολογισμού 2021 – 2027 δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα.

Αντί Επιλόγου

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συγκέντρωσε μια κοινή αντίδραση στην κρίση ενεργοποιώντας τους μηχανισμούς της και προωθώντας εργαλεία και στόχους. Συγκεντρώνοντας τις προσπάθειες απόκτησης κρίσιμου εξοπλισμού, βοηθώντας στον επαναπατρισμό πολιτών, συντονίζοντας εθνικά σχέδια τόνωσης και αναπτύσσοντας προγράμματα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε Διεθνές επίπεδο.

Μια βασική διαπίστωση από την ανωτέρω ανάλυση είναι πως οι κατηγορίες ότι η Ένωση και οι μηχανισμοί της καθυστέρησαν ή δε λειτούργησαν επαρκώς κρίνονται ανυπόστατες και εσφαλμένες. Η άμεση και σοβαρή επισήμανση και αναγνώριση της κατάστασης, τα χρηματοοικονομικά εργαλεία, οι αποστολές σε τρίτες χώρες, η στρατηγική συμμετοχή της Ένωσης για τα εμβόλια αλλά και το βλέμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο μέλλον της ανθρωπότητας σε μία βιώσιμη και πράσινη ανάπτυξη αναδεικνύουν την κυριαρχία και σημαντικότητα της στην αντιμετώπιση της πανδημίας, λαμβάνοντας πάντα υπόψιν τις αρμοδιότητες που της έχουν παραχωρηθεί στο πλαίσιο των Συνθηκών από τα κράτη μέλη.

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

- Alcidi, C., & Gros, D. (2020). Next Generation EU: A Large Common Response to the COVID-19 Crisis. *Intereconomics*, 55(4), 202-203.
- Alemanno, A. (2020). The European Response to COVID-19: From Regulatory Emulation to Regulatory Coordination?. *European Journal of Risk Regulation*, 11(2), 307-316.
- Anderson, M., Mckee, M., & Mossialos, E. (2020). Covid-19 exposes weaknesses in European response to outbreaks.
- Andor, L. (2020). SURE—EU Capacity for Stabilising Employment and Incomes in the Pandemic. *Intereconomics*, 55, 139-142.
- Barua, S. (2020). Understanding Coronanomics: The economic implications of the coronavirus (COVID-19) pandemic. *SSRN Electronic Journal* <https://doi.org/10/ggq92n>.
- Becker, R., Thorogood, A., Ordish, J., & Beauvais, M. J. (2020). COVID-19 Research: Navigating the European General Data Protection Regulation. *Journal of Medical Internet Research*, 22(8), e19799.
- Begg, I. (2020). Next generation EU (NGE): the commission's Covid-19 recovery package. *LSE European Politics and Policy (EUROPP) blog*.
- Brousselle, A., Brunet-Jailly, E., Kennedy, C., Phillips, S. D., Quigley, K., & Roberts, A. (2020). Beyond COVID-19: Five commentaries on reimagining governance for future crises and resilience. *Canadian Public Administration*, 63(3), 369-408.
- Brugner, P., & Schuch, K. The EU's global response to the COVID-19 crisis with a focus on the Eastern Neighbourhood and Africa. Available online: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/63571071/PB_132020_Brugner_Schuch_20200609-31127-165in2x.pdf?
- Costa-i-Font, J. (2020). The EU needs an independent public health authority to fight pandemics such as the COVID-19 crises. *Europe in the Time of Covid-19*, 29.
- Damjanovic, I., & de Sadeleer, N. (2020). The EU Coronavirus Recovery: Between Political Realities and "Next Generation" Aspirations.
- De Ruijter, A., Beetsma, R., Burgoon, B., Nicoli, F., & Vandenbroucke, F. (2020). 2 EU solidarity in fighting COVID-19: State of play, obstacles, citizens' attitudes, and ways forward¹. *Europe in the Time of Covid-19*, 21.

- D’Erman, V., Schure, P., & Verdun, A. (2020). Introduction to “Economic and Financial Governance in the European Union after a decade of Economic and Political Crises.”. *Journal of Economic Policy Reform*, 23(3), 267-272.
- Dimitrakopoulos, D. G., & Lalis, G. (2020). COVID-19: a preliminary assessment of the European Union’s reaction. *British Policy and Politics at LSE*.
- Dunay, P. (2020). Coronavirus Pandemic and Reactions in the EU Accession Classes of 2004-2007. *Connections*, 19(2), 37-47.
- Ekengren, M., Matzén, N., Rhinard, M., & Svantesson, M. (2006). Solidarity or sovereignty? EU cooperation in civil protection. *European Integration*, 28(5), 457-476.
- Eurosurveillance Editorial Team. (2020a). Updated rapid risk assessment from ECDC on the novel coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic: increased transmission in the EU/EEA and the UK. *Eurosurveillance*, 25(10).
- Eurosurveillance Editorial team. (2020b). Updated rapid risk assessment from ECDC on coronavirus disease (COVID-19) pandemic in the EU/EEA and the UK: resurgence of cases. *Eurosurveillance*, 25(32), 2008131.
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). (17 September 2020). *Baseline projections of COVID-19 in the EU/EEA and the UK*. ECDC: Stockholm
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). (23 November 2020). *Updated projections of COVID-19 in the EU/EEA and the UK*. ECDC: Stockholm
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). (2020). *Risk assessment guidelines for infectious diseases transmitted on aircraft (RAGIDA) Middle East Respiratory Syndrome Coronavirus (MERS-CoV)*. <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/infectious-diseases-transmittedon-aircrafts-ragida-risk-assessment-guidelines.pdf>. Accessed 12 November 2020.
- Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων. (2020) Παρατηρήσεις για τα μέτρα τήρησης κοινωνικών αποστάσεων που λαμβάνονται λόγω της νόσου COVID-19. Στοκχόλμη: ECDC.
- European Commission. (2020). COVID-19: Commission creates first ever rescueEU stockpile of medical equipment. *Press Release*.

- Farca, L. A., & Dragos, D. (2020). Resilience in Times Of Pandemic: Is the Public Procurement Legal Framework Fit for Purpose?. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, 16(SI), 60-79.
- Gabutti, G., d'Anchera, E., Sandri, F., Savio, M., & Stefanati, A. (2020). Coronavirus: update related to the current outbreak of COVID-19. *Infectious diseases and therapy*, 1-13.
- Gilbert, M., Pullano, G., Pinotti, F., Valdano, E., Poletto, C., Boëlle, P. Y. & Gutierrez, B. (2020). Preparedness and vulnerability of African countries against importations of COVID-19: a modelling study. *The Lancet*, 395(10227), 871-877.
- Grund, S., Guttenberg, L., & Odendahl, C. (2020). 26 Sharing the fiscal burden of the crisis: A Pandemic Solidarity Instrument for the EU. *Europe in the Time of Covid-19*, 173.
- Jones, A., Sergejeff, K., Sherriff, A., Teevan, C., & Veron, P. (2020). *The Challenge of Scaling up the European Union's Global Response to COVID-19*. ECDPM Briefing Note 116, April. <https://ecdpm.org/publications/challenge-scaling-up-european-union-global-response-covid-19>.
- McAdams, D., McDade, K. K., Ogbuoji, O., Johnson, M., Dixit, S., & Yamey, G. (2020). *Incentivizing wealthy nations to participate in the COVID-19 Vaccine Global Access Facility (COVAX): A game theory perspective*.
- McEvoy, E., & Ferri, D. (2020). The Role of the Joint Procurement Agreement during the COVID-19 Pandemic: Assessing Its Usefulness and Discussing Its Potential to Support a European Health Union. *European Journal of Risk Regulation*, 1-13.
- Merkle, N. M., Gstaiger, V., Schröter, E., d'Angelo, P., Azimi, S., Kippnich, U., ... & Kurz, F. (2020). *Real-time Aerial Imagery for Crisis Management: Lessons Learned from an European Civil Protection Exercise*.
- Monet, J. P., Schaller, P., Pirone, S., Ribau, M. C., Poyau, S., Dumas, M., & Lampris, C. (2020). Civil Protection in Europe: Towards a Unified Command System? Lessons Learned, Studies and Ideas About Change Management.
- Morsut, C., & Kruke, B. I. (2020). Europeanisation of civil protection: the cases of Italy and Norway. *International Public Management Review*, 1(1), 3-23.
- National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. (2020). *Framework for equitable allocation of COVID-19 vaccine*. National Academies Press.

- Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Iosifidis, C. & Agha, R. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review. *International journal of surgery (London, England)*, 78, 185.
- Nicola, M., Sohrabi, C., Mathew, G., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Griffin, M. & Agha, R. (2020). Health policy and leadership models during the COVID-19 pandemic-review article. *International Journal of Surgery*.
- Orford, R., Hague, C., & Duarte-Davidson, R. (2014). EU Decision for Serious Cross Border Threats to Health. *Chemical Hazards and Poisons Report*, 39-41.
- Oxford Analytica. 2020. COVID-19 will reshape the EU's defence priorities. *Emerald Expert Briefings*, (oxan-db).
- Purnhagen, K. P., De Ruijter, A., Flear, M. L., Hervey, T. K., & Herwig, A. (2020). More Competences than You Knew? The Web of Health Competence for European Union Action in Response to the COVID-19 Outbreak. *European Journal of Risk Regulation*, 1-10.
- Pfeiffer, P., & Roeger, W. (2020). *The COVID19-Pandemic in the EU: Macroeconomic Transmission and Economic Policy Response* (No. 127). Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission.
- Renda, A., & Castro, R. (2020). Towards stronger EU governance of health threats after the COVID-19 pandemic. *European Journal of Risk Regulation*, 1-10.
- Verbeke, A. (2020). Will the COVID-19 pandemic really change the governance of global value chains?. *British Journal of Management*, 31(3), 444.
- World Bank. (2020). Europe and Central Asia Economic Update, Fall 2020: COVID-19 and Human Capital.
- World Health Organization. (2020). Novel coronavirus (2019-nCoV). *Situation report*, 28.
- Youngs, R., & Panchulidze, E. (2020). Global Democracy and COVID-19: Upgrading International Support. *BLG, Brussels*.